

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 5 kwietnia 2023 r.

BADK.DPK.133.39.2023 GK

P10-19/23	Data wpływu petycji 16 lutego 2023 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 4 kwietnia 2023 r.

ŚRODOWISKA KOMBATANCKIE I OPOZYCYJNE

TEMAT

UJENOLICENIE ŚWIADCZEŃ

WNOSZACY PETYCJE: petycja zbiorowa

Osoby fizyczne.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjęcie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany przepisów ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych, w celu ujednolicenia świadczeń dla wszystkich środowisk kombatanckich i opozycyjnych w Polsce oraz zwiększenia kwot świadczeń dla tych środowisk.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Autorzy petycji wskazali, że ustawa o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych nie uwzględnia równego traktowania innych grup kombatanckich zrzeszonych pod patronatem Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych. Status i zasługi osób związanych z działalnością opozycyjną w latach 1956-1989 są kwestionowane przez niektóre organizacje niepodległościowe, używające argumentu, że w świetle polskiego i międzynarodowego prawa „kombatant” to żołnierz, który uczestniczył w działaniach wojennych - działacze opozycji nie są zatem kombatantami.

Petytorzy uważają, że zasadne jest zbudowanie jednego pakietu świadczeń dla wszystkich środowisk kombatanckich i opozycyjnych w Polsce. Potrzebna jest również zmiana legitymizacji działaczy opozycji antykomunistycznej – niezbędny jest dopisek „kombatanci”. Chodzi również o zadośćuczynienie dla tej grupy osób. Kwoty, o których mowa w ustawie, nie odzwierciedlają krzywd i kosztów, które ponieśli ówczesni działacze opozycji niepodległościowej.

Autorzy petycji wskazali również, że działacze opozycji powinni mieć możliwość przejścia na emeryturę po osiągnięciu 55 lat przez kobiety i 60 lat przez mężczyzn. Proponują też zmianę kwoty świadczenia wyrównawczego poprzez podniesienie jej do 250% średniej miesięcznej emerytury. Podkreślili, że w szczególnie uzasadnionych przypadkach szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych powinien mieć możliwość przyznania pomocy pieniężnej na innych warunkach.

Petytorzy uważają, że zapisy ustaw są w dużej mierze martwe, marginalnie wykorzystywane przez uprawnionych. Zasadne jest zadośćuczynienie i zrekompensowanie uprawnionym zasłużonym, adekwatne zwiększenie świadczenia do takiej wysokości, która pozwoliłaby pokryć wszelkie koszty egzystencjonalne w szybkim czasie.

W petycji wskazano, że ze środowiska każdego roku ubywa ponad tysiąc osób

uprawnionych do wsparcia ustawowego.

Do petycji 16 marca 2023 r. dołączono materiał dodatkowy z informacjami ZUS, dotyczącymi przyznania świadczenia wyrównawczego dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych w 2022 r. Według załączonego dokumentu w 2022 r. zarejestrowano 4 718 wniosków o przyznanie świadczenia wyrównawczego dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych. 62% wszystkich wniosków stanowiły wnioski złożone przez mężczyzn (2 942 wnioski), 38% to wnioski złożone przez kobiety (1 776 wniosków).

Wydano 600 decyzji, z tego:

- 400 decyzji przyznających świadczenie (tj. 66,4%),
- 200 decyzji odmawiających prawa do świadczenia (tj. 33,6%).

W grudniu 2022 r. Zakład wypłacił świadczenie dla 3 000 osób, a jego przeciętna wysokość w 2022 r. wyniosła 789,44 zł. Minimalna wysokość świadczenia do wypłaty to 0,88 zł. Maksymalna wysokość świadczenia do wypłaty to 2 569,57 zł.

Struktura liczby osób pobierających świadczenie wyrównawcze dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych

według wysokości świadczenia w grudniu 2022 r.

Wysokość świadczenia	Liczba osób pobierających świadczenia w tys.
Ogółem	3,0
≤ 500,00 zł	1,0
od 500,01 zł do 1 000,00 zł	1,1
od 1 000,01 zł do 1 500,00 zł	0,6
od 1 500,01 zł do 2 000,00 zł	0,2
> 2 000,00 zł	0,1

Petytorzy dołączyli również pismo otrzymane od Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, w którym Urząd wskazał, że status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych, zgodnie z ustawą z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych, ma potwierdzone 14 186 osób (osoby żyjące - stan na 01.02.2023 r.).

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1255 ze zm.)

w **art. 1 pkt 3** wskazuje, że reguluje ona zasady przyznawania świadczenia pieniężnego, pomocy pieniężnej i świadczenia wyrównawczego działaczom opozycji antykomunistycznej lub osobom represjonowanym z powodów politycznych.

Art. 2 ust. 1 stanowi, że „działaczem opozycji antykomunistycznej jest osoba, która w okresie od 1.01.1956 r. do 4.06.1989 r., łącznie przez min. 12 m-cy prowadziła, w ramach struktur zorganizowanych lub we współpracy z nimi, zagrożoną odpowiedzialnością karną, działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowania politycznych praw człowieka w Polsce”. Do ww. okresu 12 m-cy, nie wlicza się okresów działalności w ramach niezależnego ruchu związkowego lub niezależnego ruchu studenckiego, prowadzonej w okresie od 31.08.1980 r. do 12.12.1981 r. (ust. 2).

W **art. 3** określono definicję osoby represjonowanej z powodów politycznych. Jest to osoba, która od 1.01.1956 r. do 31.07.1990 r.:

1) przebywała w:

a) więzieniu lub innym miejscu odosobnienia na terytorium Polski na mocy wyroku wydanego w latach 1956-1989 albo bez wyroku jednorazowo przez okres dłuższy niż 48 godzin lub wielokrotnie przez łączny okres dłuższy niż 30 dni, za działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowania politycznych praw człowieka w Polsce,

b) ośrodka odosobnienia na podstawie art. 42 dekretu z 12.12.1981 r. o stanie wojennym za działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowania politycznych praw człowieka w Polsce;

2) powyżej 30 dni pełniła zasadniczą służbę wojskową lub czynną służbę wojskową w ramach ćwiczeń wojskowych, do której odbycia została powołana z przyczyn politycznych za działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowania politycznych praw człowieka w Polsce;

3) brała udział w wystąpieniu wolnościowym na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowania politycznych praw człowieka w Polsce i w związku z tym:

a) na skutek działania, w tym niejawnego, wojska, milicji lub organów bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 5 ustawy z 18.12.1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi, poniosła śmierć, doznała uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia na okres dłuższy niż 7 dni,

b) była inwigilowana przez organy bezpieczeństwa państwa i podjęto wobec niej

bezprawne działanie polegające na popełnieniu na jej szkodę przestępstwa lub wykroczenia,

c) była pozbawiona możliwości wykonywania swojego zawodu,

d) została z nią rozwiązana umowa o pracę,

e) została relegowana z uczelni wyższej lub innej szkoły,

f) była objęta zakazem publikacji przez Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk, wojewódzki lub miejski urząd kontroli prasy, publikacji i widowisk albo Główny Urząd Kontroli Publikacji i Widowisk lub okręgowy urząd kontroli publikacji i widowisk przez okres dłuższy niż jeden rok;

4) była poszukiwana listem gończym, oskarżona lub skazana za popełnienie przestępstwa lub wielokrotnie skazywana za popełnienie wykroczenia, za działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowania politycznych praw człowieka w Polsce.

W **art. 7-10f** ustawy uregulowano uprawnienia do otrzymania świadczenia pieniężnego i pomocy pieniężnej, warunki ich przyznania oraz wysokość.

Ustawa z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2039 ze zm.) w **art. 1** wskazuje, że kombatantami są osoby, które brały udział w wojnach, działaniach zbrojnych i powstaniach narodowych, wchodząc w skład formacji wojskowych lub organizacji walczących o suwerenność i niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej.

Ust. 2 dookreśla, że za działalność kombatanką uznaje się:

1) pełnienie służby wojskowej w Wojsku Polskim lub w polskich formacjach wojskowych przy armiach sojusznicznych podczas działań wojennych prowadzonych na wszystkich frontach przez Państwo Polskie;

2) pełnienie służby w polskich podziemnych formacjach i organizacjach, w tym w działających w ramach tych organizacji oddziałach partyzanckich w okresie 1939-1945;

3) pełnienie służby wojskowej w armiach sojusznicznych, a także w sojusznicznych organizacjach ruchu oporu w okresie wojny 1939-1945;

4) pełnienie służby w polskich podziemnych formacjach wojskowych lub organizacjach niepodległościowych na terytorium Państwa Polskiego w jego granicach sprzed 1.09.1939 r. oraz w granicach powojennych w okresie od wkroczenia armii ZSRR do 21.10.1963 r. (...);

5) uczestniczenie w walkach w jednostkach Wojska Polskiego oraz zmilitaryzowanych służbach państwowych z oddziałami Ukraińskiej Powstańczej Armii i grupami Wehrwolfu;

6) uczestniczenie w Niszczycielskich Batalionach na dawnych ziemiach polskich

w woj. lwowskim, stanisławowskim, tarnopolskim i wołyńskim w obronie ludności polskiej przed ukraińskimi nacjonalistami, w latach 1944-1945.

Art. 2 wskazuje, że za działalność równorzędną z kombatancą uznaje się m.in.:

1) pełnienie funkcji cywilnych we władzach powstań narodowych oraz w administracji podziemnego Państwa Polskiego 1939-1945 i w podziemnych niepodległościowych organizacjach cywilnych w latach 1945-1956;

2) udział w okresie do 31.12.1945 r. w walkach o zachowanie suwerenności i niepodległości Państwa Polskiego w zmilitaryzowanych służbach państwowych;

3) prowadzenie w okresie wojny 1939-1945 zorganizowanego i profesjonalnego tajnego nauczania dzieci i młodzieży.

W **art. 3** wymieniono okresy zaliczane do okresów działalności kombatanckiej lub równorzędnej z działalnością kombatancą. Jest to czas przebywania:

1) w niewoli lub obozach internowanych oraz w obozach podległych Głównemu Zarządowi do Spraw Jeńców Wojennych i Internowanych NKWD (...);

2) w hitlerowskich więzieniach, obozach koncentracyjnych i ośrodkach zagłady (...).

Art. 4 doprecyzowuje, że przepisy ustawy stosuje się również do osób, które podlegały represjom wojennym i okresu powojennego.

Art. 12 określa, że kombatantom będącym inwalidami wojennymi lub wojskowymi przysługują świadczenia pieniężne i inne uprawnienia przewidziane w przepisach ustawy z 29.05.1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin.

Art. 14 wskazuje, że kombatanci i inne osoby uprawnione mogą, na swój wniosek, przejść na emeryturę po osiągnięciu 55 lat przez kobietę i 60 lat przez mężczyznę, jeżeli mają okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury.

Art. 15 określa, że kombatantom i innym osobom uprawnionym, pobierającym emeryturę lub rentę albo uposażenie w stanie spoczynku bądź uposażenie rodzinne, przysługuje dodatek kombatancki w wysokości 144,25 zł miesięcznie.

W **art. 16** wskazano, że kombatantom i innym osobom uprawnionym, które nie mają prawa do emerytury lub renty na podstawie przepisów o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin lub na podstawie innych przepisów, jeżeli nie mają niezbędnych środków utrzymania, może być przyznana w drodze wyjątku:

1) emerytura, jeżeli osiągnęli wiek: 55 lat kobieta i 60 lat mężczyzna;

2) renta z tytułu niezdolności do pracy, jeżeli zostali uznani za niezdolnych do pracy.

INFORMACJE DODATKOWE:

Uprawnienia kombatantów lub ofiar represji okresu wojennego i powojennego

Świadczenia pieniężne wypłacane z emeryturą lub rentą:

- dodatek kombatancki - 294,39 zł,
- ryczałt energetyczny - 255,17 zł,
- dodatek kompensacyjny - 44,16 zł.

Kombatantom oraz ofiarom represji przysługują ulgi na przejazdy:

- 50% przy przejazdach miejskimi środkami komunikacji miejskiej,
- 51% na przejazdy w komunikacji krajowej koleją w 1 i 2 klasie pociągami osobowymi i pospiesznymi oraz autobusami w komunikacji zwykłej i przyspieszonej – na podstawie biletów jednorazowych.

Okresy działalności kombatanckiej zalicza się do okresów zatrudnienia, od których zależy przyznanie lub wysokość świadczeń przysługujących pracownikom od pracodawcy.

Kombatanci zatrudnieni posiadają prawo do zwiększenia urlopu wypoczynkowego o 10 dni roboczych, o ile korzystają z urlopu w wymiarze do 26 dni roboczych w roku.

Kombatanci mogą na swój wniosek przejść na emeryturę po osiągnięciu 55 lat przez kobietę i 60 lat przez mężczyznę, jeżeli mają okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury (dotyczy osób urodzonych przed 1.01.1949 r.). Rozwiązanie stosunku pracy z kombatantem w okresie 2 lat przed osiągnięciem wieku uprawniającego do wcześniejszego przejścia na emeryturę, wymaga zgody starosty.

Kombatantom, którzy łącznie spełniają następujące warunki:

- a) nie posiadają prawa do żadnych świadczeń rentowych lub emerytalnych ani prawa do uposażenia w stanie spoczynku albo uposażenia rodzinnego,
 - b) nie osiągają dochodów z tytułu pracy, pozarolniczej działalności gospodarczej podlegającej ubezpieczeniu społecznemu lub z tytułu rolniczej działalności gospodarczej podlegającej obowiązkowemu ubezpieczeniu rolników,
 - c) osiągnęli wiek dla kobiet - 55 lat, dla mężczyzn 60 lat
- przysługuje świadczenie w wysokości dodatku kombatanckiego oraz ryczałtu energetycznego, dodatek kompensacyjny i 51% ulga taryfowa w komunikacji krajowej środkami publicznego transportu zbiorowego.

Kombatanci i ofiary represji mają pierwszeństwo w dostępie do środowiskowej opieki socjalnej w miejscu zamieszkania oraz do uzyskania miejsca w domu pomocy społecznej. Osoby te mają też prawo do leczenia poza kolejnością. Mogą korzystać z ambulatoryjnych

świadczeń specjalistycznych bez skierowania lekarza ubezpieczenia zdrowotnego.

Kombatanci oraz ofiary represji wojennych i okresu powojennego, którzy znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji losowej, materialnej czy zdrowotnej, mogą ubiegać się o przyznanie doraźnej lub okresowej pomocy pieniężnej ze środków pozostających w dyspozycji Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Uprawnienia działaczy opozycji antykomunistycznej/osób represjonowanych z powodów politycznych

Osobom o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej lub osobom represjonowanym z powodów politycznych przysługuje prawo do otrzymania świadczenia pieniężnego oraz prawo korzystania z pomocy pieniężnej przyznawanej przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Istotne jest, że kwoty jednorazowej pomocy pieniężnej oraz okresowej pomocy pieniężnej nie podlegają egzekucji komorniczej.

Wskazane osoby mają prawo do korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach (świadczenie z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej nie może być udzielone w terminie późniejszym niż w ciągu 7 dni roboczych od dnia zgłoszenia). Przysługuje im też prawo do ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych bez skierowania lekarza ubezpieczenia zdrowotnego oraz prawo pierwszeństwa do środowiskowej opieki socjalnej, w tym w uzyskaniu miejsca w domu pomocy społecznej. Co istotne, osoby te mogą być zwolnione z opłat za pobyt w domu pomocy społecznej przez samorządy. Zwolnienie z opłat jest możliwe na wniosek lub z urzędu, całkowicie lub częściowo. Przy podejmowaniu decyzji o całkowitym albo częściowym zwolnieniu z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej albo o odmowie zwolnienia, brane są pod uwagę możliwości i sytuacja finansowa gminy.

Działacze, nie podlegający ubezpieczeniu społecznemu w Polsce lub niepobierający emerytury lub renty, z racji posiadanych uprawnień podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu. Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego powstaje z dniem złożenia Szefowi Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wniosku o objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym, a wygasa z dniem ustania okoliczności uzasadniających objęcie tym ubezpieczeniem. Osoba uprawniona składa co miesiąc oświadczenie o niepodleganiu przepisom o systemie ubezpieczeń społecznych i braku innego tytułu do objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym.

Osobie o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej lub osobie represjonowanej z powodów politycznych przysługuje prawo do świadczenia wyrównawczego, jeśli pobiera emeryturę lub rentę inwalidzką albo rentę z tytułu niezdolności

do pracy albo rentę rodzinną w kwocie niższej niż 3 046,29 zł brutto miesięcznie.

Świadczenie wyrównawcze przysługuje w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą 3 046,29 zł a kwotą pobieranej emerytury lub renty. Przez kwotę emerytury lub renty rozumie się wysokość pobieranej emerytury lub renty brutto lub sumę tych świadczeń, wraz z kwotą wypłacaną przez zagraniczne instytucje właściwe do spraw emerytalno-rentowych, z wyłączeniem dodatku pielęgnacyjnego oraz innych dodatków i świadczeń wypłacanych wraz z tymi świadczeniami na podstawie odrębnych przepisów, przed dokonaniem odliczeń, potrąceń i zmniejszeń.

W razie przyznania, ustania lub ponownego obliczenia wysokości pobieranych świadczeń emerytalnych lub rentowych, świadczenie wyrównawcze podlega z urzędu ponownemu obliczeniu w taki sposób, aby łączna kwota pobieranych świadczeń, wraz ze świadczeniem wyrównawczym, nie przekroczyła miesięcznie kwoty bazowej (3 046,29 zł).

Działaczom opozycji antykomunistycznej i osobom represjonowanym z powodów politycznych przysługuje ulga taryfowa:

- 50% na przejazdy środkami komunikacji miejskiej,
- 51% na przejazdy w komunikacji krajowej kolejną: w 1 i 2 klasie pociągów osobowych i pociągów pospiesznych oraz autobusami w komunikacji zwykłej i przyspieszonej – na podstawie biletów jednorazowych.

Działaczom opozycji antykomunistycznej oraz osobom represjonowanym pozostającym w zatrudnieniu przysługuje dodatkowy 5-dniowy urlop w roku kalendarzowym.

Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych może przyznawać dotacje na wykonywanie zadań opiekuńczych na rzecz działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych, zlecając wykonanie tych zadań organizacjom pozarządowym, na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Samorząd terytorialny może udzielać pomocy działaczom opozycji antykomunistycznej oraz osobom represjonowanym z powodów politycznych, w zakresie udogodnień komunikacyjnych, świadczeń mieszkaniowych, kulturalnych, zdrowotnych i oświatowych.

Okresy uwięzienia lub internowania przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty są liczone w wymiarze podwójnym do okresów składkowych.

Wykaz świadczeń finansowych:

- **dodatek kombatancki** – w wysokości dodatku pielęgnacyjnego przysługuje kombatantom lub ofiarom represji,

- **dodatek kompensacyjny** – przysługuje kombatantom lub ofiarom represji, wdowie lub wdowcowi po kombatancie lub ofierze represji,
- **ryczałt energetyczny** – przysługuje kombatantom i innym uprawnionym, a także żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach oraz zakładach pozyskiwania rud uranowych i batalionach budowlanych, wdowom lub wdowcom, pozostałym po kombatantach i innych osobach uprawnionych,
- **dodatek za tajne nauczanie** – w wysokości dodatku pielęgnacyjnego przysługuje nauczycielom, którzy podczas II wojny światowej prowadzili tajne nauczanie,
- **świadczenie dla osób deportowanych** – przysługuje deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i ZSRR dotyczy osób, które podlegały represjom,
- **świadczenie pieniężne dla osób będących cywilnymi niewidomymi ofiarami działań wojennych** – przysługuje obywatelom polskim, którzy posiadają stałe miejsce zamieszkania w Polsce i nie wchodząc w skład formacji wojskowych, (...) doznali naruszenia sprawności organizmu powodującego całkowitą niezdolność do pracy, poprzez utratę wzroku w wyniku działań wojennych w okresie wojny 1939-1945 lub eksplozji niewypałów lub niewybuchów pozostałych po wojnie 1939-1945, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- **świadczenie pieniężne dla byłych żołnierzy przymusowo zatrudnianych** – przysługuje żołnierzom zastępczej służby wojskowej i w latach 1949–1959, którzy byli przymusowo zatrudniani w kopalniach węgla, kamieniołomach lub w zakładach pozyskiwania i wzbogacania rud uranowych lub żołnierzom z poboru w 1949 r. wcielonym do ponadkontyngentowych brygad „Służby Polsce” i którzy zostali przymusowo zatrudnieni w kopalniach węgla i kamieniołomach lub żołnierzom przymusowo zatrudnionym w batalionach budowlanych w latach 1949–1959,
- **świadczenie pieniężne dla działaczy opozycji antykomunistycznej, osób represjonowanych z powodów politycznych** – przysługuje osobom o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej.

UWAGI DODATKOWE:

Do Sejmu 19 października 2015 r. wpłynęła petycja nr BKSP-145-14/15 zawierająca postulat zmiany m.in. art. 9 ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych w taki sposób, aby wymienionym osobom przysługiwało świadczenie pieniężne w wysokości najniższej emerytury. Komisja do Spraw Petycji uznała postulat petycji za zasadny, postanawiając wnieść do Sejmu projekt ustawy.

W toku prac legislacyjnych kwota zawarta w art. 9 została ustalona na 402,72 zł. Obecnie świadczenie to przysługuje w wysokości 565,67 zł, zgodnie z komunikatem Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych z dnia 16 lutego 2023 r.

Do Sejmu 13 lutego 2021 r. wpłynęła petycja Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Internowanych i Represjonowanych, nr BKSP-144-IX-340/21, w sprawie zmiany ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych w zakresie zwolnienia od podatku emerytur działaczy opozycji antykomunistycznej i osób represjonowanych, a także zmiany ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w zakresie niepotrącania z emerytur osób represjonowanych z powodów politycznych i działaczy opozycji antykomunistycznej składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Sejmowa Komisja do Spraw Petycji postanowiła uchwalić dezyderat, w odpowiedzi na który Ministerstwo Zdrowia negatywnie zaopiniowało pomysł zwolnienia emerytur tych osób ze składki na ubezpieczenie zdrowotne, argumentując to zasadą równego traktowania oraz solidarności społecznej. Jak podkreśliło MZ, proponowana zmiana wpłynęłaby też na zmniejszenie przychodów NFZ. Ministerstwo Finansów zaznaczyło, że wolne od podatku są: świadczenia pieniężne oraz pomoc pieniężną przyznawane na podstawie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz jednorazowe świadczenie pieniężne przyznawane na mocy ustawy o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla tej grupy osób.

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej wskazało, że działacze opozycji antykomunistycznej i osoby represjonowane są otoczone należną opieką i wsparciem, które zapewniają im godne warunki życia i bezpieczeństwo socjalne.

OPRACOWAŁA

Gabriela Kopania

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz